

ISPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ

Araştırma Makalesi

Zehra Nuray NİŞANCI¹, Ayşe TATKAN²

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyelini SWOT Analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmada, ekoturizm etkinlikleri için Yenişarbademli'nin uygun olup olmadığına odaklanılmıştır. Bu kapsamda Yenişarbademli'nin, ekoturizm açısından güçlü ve zayıf yönleri ile çevresel fırsat ve tehditleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma, teorik, uygulamalı ve keşifsel bir çalışmadır. Teorik kısım literatürden yararlanılarak hazırlanmış; uygulama kısmında, yöredeki ekoturizm kaynakları ve etkinlikleri hakkında veri toplamak amacıyla 127 kişi ile yüz yüze anket gerçekleştirilmiştir. Bunların yanında, bölgeye bizzat gidilerek doğal ve kültürel kaynaklar yerinde keşfedilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Yenişarbademli'nin en güçlü yönleri, ormanları, mağaraları, yaylaları ve bozulmamış çevresidir. Yrnişarbademli, ekoturizm etkinliklerinden, dağ yürüyüşü (trekking), kuş gözlemciliği, kamp/karavan turizmi, dağcılık, bisiklet turizmi yapılabilecek alanlara sahiptir. Yenişarbademli'nin en zayıf yönleri, ilçeye ulaşmada zorluklar, alt yapı yetersizliği ve tanıtım eksikliğidir. Orman kaynaklarının zenginliği, bozulmamış doğa ve ilçede Meslek Yüksek Okulu'nun olması Yenişarbademli için çevresel fırsatlardır. Ekonomik istikrarsızlıklar, ilçenin ekoturizm kaynaklarının bilinmemesi ve yakınlarda daha cazip yerlerin bulunması ilçe için çevresel tehditler olarak tespit edilmiştir. Yenişarbademli eşsiz bir doğal güzelliğe sahiptir ve ekoturizme ev sahipliği yapabilecek potansiyededir. Ekoturizm etkinlikleri için altyapının hazır hale getirilmesi, yörenin tanıtımının yapılması ve etkinliklerin geniş kitlelere duyurulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Ekoturizm, SWOT Analizi, Isparta, Yenişarbademli

JEL Kodları: MOO, L83, Q56

THE POTENTIAL OF ECOTOURISM IN ISPARTA YENİŞARBADEMLİ DETERMINATION RELATED TO PARTNERSHIP BY SWOT ANALYSIS

Research Article

ABSTRACT

The purpose of this research is to reveal the ecotourism potential of Yenişarbademli through SWOT analysis. The survey focused on whether or not Yenişarbademli is suitable for ecotourism activities. In this context, the strengths and weaknesses of Yenişarbademli and the environmental opportunities and threats were tried to -be determined.- Research is a theoretical, practical and exploratory study. The theoretical part was prepared by using the literature; a

¹ Doç. Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, zehranuray.nisanci@ikcu.edu.tr, orcid.org/0000-0001-5526-7122

² Bilim Uzmanı, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ekoturizm Anabilim Dalı, efetatkan@hotmail.com

“İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Ekoturizm Programı Yüksek Lisans Tezinden üretilmiş bu çalışma daha önce Adnan Menderes Üniversitesi ev sahipliğinde 1-3 Kasım 2019 tarihlerinde düzenlenen 3. Uluslararası EUREFE Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.”

“Nişancı Z. N. ve Tatkan A. (2020). Isparta İli Yenişarbademli İlçesinin Ekoturizm Potansiyelinin Swot Analizi Aracılığıyla Belirlenmesi, *International Journal of Contemporary Tourism Research*, Vol 4: No: 1, p. 48-65, doi: 10.30625/ijctr.662142”

questionnaire was applied to determine the opinions of local people about ecotourism and ecotourism activities. Besides these, natural and cultural resources have been tried to be discovered by being gone to the region specially. A face-to-face survey was conducted with 127 people. According to the findings obtained, it is a potential to host ecotourism with its forests, caves, nature and springs. Among the ecotourism activities there are mountain trekking, bird watching, camping /caravan tourism, mountaineering, bicycle tourism. It can be said that the weaknesses of Yenişarbademli are the difficulties in transportation, lack of infrastructure and lack of publicity. Participants point out that Yenişarbademli has a unique natural beauty; to make infrastructure ready for ecotourism activities; the promotion of the event and the activities should be announced to a large mass.

Keywords: Rural development, Agro-tourism, Bodrum, Sustainable tourism.

JEL Classification Code: M00, L83, Q56

GİRİŞ

Onsekizinci yüzyılda hızlanan endüstrileşme ve sonrasında yaşanan değişimler toplumun refah seviyesini yükseltmiş, insanların boş zamanlarını değerlendirmelerine imkân sağlamıştır. Ulaşım ve teknolojideki gelişmeler, keşif, seyahat, gezme ve eğlenme isteği insanları turizme; özellikle de deniz, kum, güneş üçlüsü ile kitle turizmine yöneltmiş ve turizm aktivitelerine katılan kişilerin sayısının giderek artmasına sebep olmuştur. Bu süreçte “kontROLSÜZ bir şekilde gelişen kitle turizminin çevre ve topluma karşı olumsuz etkilerine” (Kuter & Ünal, 2009:146) tanık olunmuş; doğa bilinçsizce kullanılmış, doğal kaynaklar tüketilmiş, çevre kirletilmiş, ekolojik denge bozulmuştur. Sürdürülebilir ve “yeni turizm anlayışlarına ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır” (Nişancı ve Haznedar, 2017:1-3).

Turizm, ülke ekonomileri için önemli bir faaliyet alanıdır. İnsanlara iş imkânı sağlayarak istihdama katkıda bulunmakta ve önemli bir gelir kaynağı olmaktadır. Ancak, yerel kültürler ve ekosistemlere geri dönüşü olmayan olumsuz etkileri ve küresel ölçekte hızla artan çevre sorunlarının doğal yaşamı büyük oranda tehdit etmesi, turizmin yararları yanında sakıncalarının da tartışılmasını gündeme taşımıştır. “Çağdaş kitle turizmi uygulaması yolunda çok şeyin sürdürülemez olduğu kanıtlanmıştır”(Weaver, 1999:810). Gelişmiş ülkeler, sorunlarla baş edebilmek için daha çevreci bir yaşam benimsemeye ve “ekoturizmi, sürdürülebilir gelişmenin sağlanmasında önemli bir argüman olarak kabul etmeye başlamışlardır” (Kuter & Ünal, 2009:146). Dünyadaki bütün ülkeler için uygulanabilir bir gelişme seçeneği sunan ve alternatif bir turizm türü olan ekoturizmin çekiciliği, insanı ve ekolojiyi korumaya çalışmasından ve aynı zamanda birey ve toplum için ekonomik fırsatlar sunmasından kaynaklanmaktadır (Fennel, 2007:1). Ancak,

ekoturizmin olumlu çevresel ve sosyal etkiler yaratma potansiyeline sahip olmasına rağmen, düzgün bir şekilde yapılmadığında maalesef kitle turizmi kadar zarar verici olabileceğine de (Wood, 2002:5) dikkat çekilmektedir.

Ekoturizm, doğayı, yabani bitki ve hayvanları, geçmişteki veya mevcut yerel kültürleri incelemeyi, bunlardan zevk almak amacıyla nispeten bozulmamış doğal alanlara seyahat etmeyi içeren turizmdir ve kırsal kalkınma ile biyo çeşitliliğin korunması için bir araç olarak teşvik edilmektedir (Aronsson 2000; aktaran, Joshi & Luka, 2011:55). Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (The International Ecotourism Society/TIES)³ tarafından, çevreyi koruyan, yerel halkın refahını sürdüren, canlandırma ve eğitimi içeren doğal alanlara sorumlu seyahat olarak (TIES, 2015; <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism>) tanımlanan ekoturizm, Dünya Turizm Örgütü'ne göre doğa temelli turizmde en hızlı büyüyen turizm çeşididir. Doğa turizmine yönelik talep artışı bu alanda yapılacak çalışmaların önemini de artırmaktadır. Mevcut doğal kaynaklarıyla turizmde önemli bir yere sahip olan ülkemizde ekoturizmle ilgili yapılacak çalışmalar, turizmin geleceğine yön verecek önemli adımlar olarak değerlendirilmektedir (Tutar, 1998:331).

Ülkemiz, ekoturizm etkinliklerine ev sahipliği yapabilecek geniş alanlara ve merkezlere sahiptir. Bu merkezlerden biri, Isparta'nın Yenişarbademli ilçesidir. Isparta ili ve ilçeleri, gerek tarihi, kültürel, doğal kaynakları ve güzellikleri, gerekse iklim özellikleri ile ekoturizm için oldukça elverişli, araştırılması ve değerlendirilmesi gereken bir bölge olarak dikkat çekmektedir. Isparta, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından (Türkiye Turizm

³ Ekoturizmi teşvik etmek amacıyla 1990 yılında kurulmuş, kâr amacı gütmeyen, biyo-kültürel çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğin sağlanması çabalarına öncülük eden uluslararası kuruluş (<https://ecotourism.org/ties-overview>).

Stratejisi, 2023:47) göller bölgesinde bulunması nedeniyle Ekoturizm Gelişim Bölgesi kapsamına alınmıştır. Yenişarbademli'nin mülki sınırlarının yüzde doksanssekizi, 1. Derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. Bu da ilçenin gelişmesinde bir olumsuzluk olarak değerlendirilebilmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Isparta iline bağlı olan Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelini SWOT Analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmada, söz konusu bölgenin ekonomik gelişimine de katkı sağlayacağı düşünülen ekoturizm etkinlikleri için, yörenin uygun olup olmadığına odaklanılmıştır. Araştırma, teorik, uygulamalı, gözlem ve incelemeye dayalı keşifsel bir çalışmadır. Teorik kısım için tarama yöntemi kullanılmış, online/offline, yerli/yabancı literatürden, ilçenin ilgili kurumlarının rapor, belge vb. dokümanlarından ve çeşitli web sitelerinden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmış; Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyeline yönelik SWOT Analizinin gerçekçi olabilmesi için 127 kişinin görüşü alınmıştır. Özellikle güçlü ve zayıf yönler ile çevresel fırsat ve tehditlerin belirlenmesinde katılımcıların görüşlerinin önemli katkısı olmuştur.

TEMEL KAVRAMLAR

Turizm ve Turist

Dünya Turizm Örgütü (The World Tourism Organization/UNWTO)'ne göre turizm, gelir getiren faaliyetler dışında kalan boş zamanları kapsayan bir seyahat ve aynı zamanda ekonomik ve sosyal bir olaydır. Modern turizm, kalkınma ile yakından bağlantılıdır ve gittikçe artan sayıda yeni destinasyonları kapsamaktadır. Bu dinamikler, turizmi sosyo-ekonomik ilerleme için kilit bir itici güç haline getirmektedir (<https://www.unwto.org/why-tourism>). Turizm, bir yeri ziyaret eden insanlar için tatil ve hizmetler sağlama ve düzenleme işidir (Oxford Student's Dictionary, 2007:732); insanların yaşadıkları yer dışında yaptıkları seyahatler sırasında geçici konaklamaları sebebiyle ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanmasına ilişkin faaliyetlerin tümünü kapsamaktadır (Berber, 2003:206). Bu nedenle günümüzde en büyük küresel ekonomik faaliyetlerden biri olarak kabul edilmektedir (Rahemtulla & Wellstead, 1999:2). Turizm, ulusların ve toplulukların kaynaşmalarını sağlayan “modern çağa mahsus”(Guyer-Feuler, 1905; aktaran Kozak, 2012:2); öznesi insan, odak noktası turist olan (Aydın, 2012:92) bir etkinliktir.

Turist, zevk için (Oxford Student's Dictionary, 2007:732) veya kendi isteğiyle değişiklik yaşama amacıyla evinden uzak bir bölgeyi geçici bir süre için ziyaret eden bireydir (Smith,1989; aktaran Stronza, 2001:265). Turizm faaliyetlerinde bulunmak üzere, sürekli olarak yaşadığı yerden geçici süreliğine çıkıp ticari kazanç olmadan seyahat edip konaklayan, psikolojik tatmin peşinde, sınırlı miktarda harcama gücü ve sınırlı zamanıyla tüketim yapandır (Aydın, 2012:92).

Turizm, katılan kişi sayısına göre, ziyaret edilen yere göre, katılanların yaşlarına göre, katılanların sosyo-ekonomik durumlarına göre, katılanların amaçlarına göre sınıflandırılabilir (Kozak vd. 2001:27). Turizm kapsamında, bir tür olarak ele alınan ekoturizm yanında “sağlık turizmi, din turizmi, iş turizmi” (Koncul, 2007:157) gibi sürdürülebilir turizm türlerinden de bahsedilmektedir. Bunlar arasında turizmin en hızlı büyüyen şeklinin ekoturizm olduğuna ilişkin görüşler vardır (Weaver, 1999:795). Ancak günümüz dünyasında büyümeden ziyade önemli olan, sürdürülebilirliktir.

Ekoturizm

Ekoturizm, 1970-1980 zaman aralığında gelişen bir çevre hareketi olup (Honney, 1999; aktaran Blamey, 2001:5), bir bölgenin florasını, faunasını, jeolojisini ve ekosistemini anlamayı, değerlendirmeyi ve korumayı teşvik eden, nispeten bozulmamış veya korunmuş doğa seyahatlerini kapsayan faaliyetler olarak ele alınmaktadır (Wearing and Neil, 2009: XIII). Ceballos-Lascurain (1996), ekoturizm kavramını 1980'lerin başında ilk kullanan yazarlardan biridir (Stone, 2002:7) ve ekoturizmi, nispeten bozulmamış doğal alanlarda geçmişe ve bugüne eşlik eden kültürel değerlerin keyfini yaşamak amacıyla yapılan, korumayı teşvik eden, yerel halkın yararlı biçimde aktif sosyo-ekonomik katılımını sağlayan, ziyaretçi etkisi düşük, çevreye karşı sorumlu, aydınlatıcı gezi ve ziyaret olarak tanımlamaktadır (Scheyvens, 1999:245). Literatürde ekoturizmle ilgili çok değişik tanımlar bulunmaktadır. Kutay (1989) ekoturizmi, sosyo-ekonomik sektörlerle açıkça bağlantılı bir kalkınma modeli (Rahemtulla ve Wellstead, 2001:5); “Butler (1989), iletişime, farkındalığa ve çevresel iyileşmeye duyarlı bir turizm türü; Ziffer (1989), yerel kültürleri kapsayan ve öncelikli olarak doğadan ve tarihten esinlenen bir turizm çeşidi; Miller (1993), doğal

çevrenin korunmasına ve sürdürülebilir kalkınma ideallerine dayanan uluslararası bir değer” (Sirakaya vd.1999:169-170); Eagles (1997) yabancı doğal ortamların keşfi ve öğrenilmesi için yapılan seyahat (Stone, 2002:7) olarak ele almaktadır.

Ekoturizm, genellikle çevre odaklı ve sürdürülebilir turizm türlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Turizm ve konaklama endüstrileri açısından çevrenin korunması, gittikçe artan bir endişe kaynağıdır (Firth & Hing, 1999:251) ve sürdürülebilirlik açısından oldukça önemlidir. Sürdürülebilir turizm, ilk önce Akdeniz kıyılarında kendisini hissettirmiş (Greenwood, 2006:12); doğal çevrenin iyileştirilmesi, korunması ve güzelleştirilmesi ile ilişkilendirilmiştir. Bu, aynı zamanda turizmin geleceğinin de belirleyicisi olmuştur (Clarke, 2010:57). Kitle turizmine alternatif olarak ele alınan ekoturizm hakkında çok şey yazılmış olmasına rağmen ekoturizmin tanımı ile ilgili çok az görüş birliği olduğu (Goodwin, 1996:277; Buckley 1994 ve Orams 1995; aktaran Weaver, 1999:793); hem anlamı hem de kullanımı konusunda büyük bir karışıklık ve anlaşmazlığın devam ettiği (Blamey 1997; Nelson 1994; akt. Weaver, 1999:793) belirtilmektedir. Ekoturizm genellikle sürdürülebilir bir turizm biçimi olarak savunulsa da, sürdürülebilir turizm ile ekoturizmin eş anlamlı olmadığı ve ekoturizmin birçok biçiminin sürdürülebilir olmayabileceği iddia edilmektedir (Wall, 1997:1). Kısa ulaşım mesafelerini içeren bölgesel turizmin, ekolojik açıdan sürdürülebilir; yani, ekoturizmin yerel düzeyde sürdürülebilir olabileceği, küresel düzeyde çoğu durumda sürdürülebilir olmayabileceği vurgulanmaktadır (Gössling vd. 2002:200). Aslında ekoturizmin, çevresel, sosyal ve ekonomik kaygılardan kaynaklanan çıkarların bir birleşimi olarak içinde hem doğaya güçlü bir bağlılık hem de sosyal sorumluluk duygusunun olduğu belirtilmektedir (Rahemtulla & Wellstead, 1999:2). Ancak olumlu çevresel ve sosyal etkiler yaratma potansiyeline sahip olsa da, düzgün bir şekilde yapılmadığında ekoturizmin de kitle turizmi kadar zarar verici olabileceğine (Wood, 2002:5) dikkat çekilmektedir.

Ekoturizmin yerel topluluklar üzerindeki sosyal, ekonomik, psikolojik ve siyasi etkileri (Scheyvens, 1999:245) yanında, doğal çevreye baskıyı azaltarak tahribatı önlemesi ve turizmi yıl boyunca yayarak uzun dönemde ekonomik çıkarları gözetmesi (Küçükaslan, 2007:108) günümüzde ekoturizme

duyulan ilgiyi arttırmaktadır. Bu ilgi, “sektörün potansiyel ekonomik, çevresel ve sosyokültürel faydalarına ilişkin bir dizi popüler varsayımın rasyonelleştirilmektedir” (Weaver, 1999:795). Sorumlu turizm olarak da ele alınan ekoturizmin olumsuz çevresel etkileri minimize etme, ev sahibi kültüre saygı duyma, yerel halkın yararını yükseltme ve turist memnuniyetini en üst seviyeye çıkarma şeklindeki dört temel ilkesi (Hetzer,1965; aktaran Blamey, 2001:5) ekoturizme olan ilgiyi haklı kılmaktadır. Dünyada ekoturizm her yerde deva olarak görülmektedir. Korumaya ve bilime dayalı araştırmaların finanse edilmesi, kırsal ve bozulmamış ekosistemin korunması, kırsal birlikteliklerden faydalanılması, fakir ülkelerde kalkınmanın teşvik edilmesi, ekolojik ve kültürel duyarlılığın artırılması, seyahat endüstrisi kapsamında farkındalığın ve sosyal bilincin artırılması, çevreci anlayışın aşılması, bilinçsiz turistlerin eğitilmesi ve tatmin edilmesi ekoturizm ile ilişkilendirilmektedir. Hatta bazılarına göre ekoturizm dünya barışını sağlamada da rol oynamaktadır (Honey, 2008:4).

Ekoturizm, özellikle gelişmekte olan ülkelerde büyük bir endüstridir (Joshi & Luka, 2011:55) ve son on yılda hızla büyümektedir (Wood, 2002:5). Artan çevre bilinci, küreselleşme ve dünya nüfusunun demografik özelliklerine göre doğaya dayalı turizm ve ekoturizmdeki büyümenin devam edeceği ileri sürülmektedir (Leung vd. 2001:21).

Ekoturizm, öğrenme, eğlenme ve dinlenmeye yönelik birçok etkinliği kapsamaktadır (Aldebert vd. 2011:1204) ve doğal güzelliklerin yanında kültürel güzelliklerden de yararlanmayı amaçlamaktadır. Literatürde, öğrenmeye yönelik ekoturizm aktiviteleri kapsamında kuş gözlemciliği, botanik turizmi, mağara turizmi, yaban hayatı ve çiftlik turizmi; eğlenmeye yönelik ekoturizm aktiviteleri arasında bisiklet turizmi, atlı veya yaya doğa yürüyüşleri, olta balıkçılığı, avcılık, dağcılık, balon turizmi, safari, su altı dalışı; dinlenmeye dayalı ekoturizm aktiviteleri arasında ise kamp-karavan turizmi, yayla turizmi gibi etkinlikler sayılmaktadır.

Swot Analizi

SWOT, çevresel fırsatları ve tehditleri, zayıf ve güçlü yönlerle eşleştirmede kullanılan bir matristir (Wehrich,1982:54) ve İngilizce Strengths (güçlü yönler/üstünlükler), Weaknesses (zayıflıklar), Opportunities (fırsatlar), Threats (tehditler)

kelimelerinin baş harflerinden oluşmuş bir kısaltmadır (Ülgen & Mirze, 2004:160).

Bir işletmenin, sektörün, yatırımın, ülkenin veya coğrafi bölgenin sahip olduğu özelliklerden kaynaklanan güçlü ve zayıf yönleri ile gelecekle ilişkili kontrol edilebilen veya edilemeyen çevresel faktörlerden kaynaklanan fırsat ve tehditleri belirlemede SWOT analizi tekniğı kullanılabilir (Karadeniz vd. 2007:196). Güçlü ve zayıf yönler, örgütün iç değerlendirme; fırsatlar ve tehditler dış değerlendirme yoluyla tespit edilmektedir. İç değerlendirme, örgütün güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek için örgütün bütünü kapsayan bir inceleme iken; dış değerlendirme, fırsatları ve tehditleri belirlemek amacıyla siyasi, ekonomik, sosyal, teknolojik ve rekabet koşullarının incelenmesini içermektedir (Dyson, 2004:632). Bu kapsamda SWOT Analizi sürecinde sorulması ve cevaplanması gereken dört temel soru bulunmaktadır (Hay ve Castilla, 2006:2):

- Güçlü yönlerimizi nasıl kullanabiliriz?
- Zayıf yönlerimizi nasıl yok edebiliriz?
- Fırsatları kendi çıkarımız için nasıl kullanabiliriz?
- Tehditlere karşı nasıl bir savunma sistemi geliştirmeliyiz?

SWOT analizinde ele alınan güçlü ve zayıf yönler, kontrol edilebilen faktörlere, fırsatlar ve tehditler kontrol edilemeyen faktörlere işaret etmektedir. Bir başka ifadeyle, güçlü ve zayıf yönleri bir şekilde müdahale etmek mümkünken, fırsat ve tehditler için bunu söylemek mümkün görünmemektedir. SWOT Analizi, bir durum değerlendirme aracıdır. Aynı zamanda, “mevcut durum profilinin ortaya konması ile başlayan, dış faktörlerin tespiti ve gelecekte karşılaşılabilecek durumlar ile acil durum planlarının hazırlanmasını da içeren bir süreçtir” (Weihrich, 1982:55). İç çevre incelemesi ile varlıklar ve yokluklar ortaya konarken, dış çevre incelemesi ile fırsatlar varlıklar aracılığıyla avantaja çevrilmeye, tehditler ekarte edilmeye çalışılmaktadır.

Fırsatlar (dışsal olumlu faktörler), başarıya ulaşmak için kullanılabilir belirli olaylar ya da durumlar olup (Goranczewski & Puciato, 2010:49), geliştirilebilecek alanları temsil etmektedir. Tehditler, önemli bir baskı veya ekonomik gerilemeye neden olabilecek dış güçler (Simoneaux & Stroud, 2011:76) ve istenmeyen oluşumlardır. Sürekli ve hızlı değişim içinde olan

bir dış çevrede bu unsurları izlemek, onlara karşı tedbirler almak yaşamsal öneme sahiptir (Ülgen & Mirze, 2004:161).

Üstünlükler, avantaj sağlayan olumlu özelliklerdir (Simoneaux & Stroud, 2011:76) ve daha büyük avantajlar için bir sıçrama tahtası vazifesi görmektedir (Hussey, 2002:44). Zayıflıklar ise güçsüz ve düşük olunan durumları ifade etmektedir (Ülgen & Mirze, 2004:161).

Ülke, bölge veya belli bir coğrafi yörenin geleceğe ilişkin politikaları belirlenirken öncelikle ekoturizm potansiyelinin ortaya konması gerekmektedir. Buna yönelik olarak güçlü ve zayıf yönler/içsel faktörler ile fırsat ve tehditlerin/dışsal faktörlerin belirlenmesinde SWOT Analizinden yararlanılmaktadır. Böylece yerel yönetimler, bölge veya yöre ile ilgili kararlar alabilmekte, “mevcut ve geleceğe ilişkin stratejileri değerlendirebilmektedir” (Birdir & Karakan, 2015:90). Yenişarbademli ile ilgili kararların alınmasına, politika ve stratejilerin belirlenmesine temel oluşturmak üzere yapılan SWOT Analizi, yörenin ekoturizm potansiyelini ortaya koymak adına oldukça önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Isparta iline bağlı Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelinin SWOT analizi aracılığıyla belirlenmesidir. Bu kapsamda, ilçenin ekonomik gelişimine katkı sağlayacağı düşünülen ve dünyada çeşitli uygulamaları ile hızla gelişme gösteren ekoturizmin bu coğrafyada uygulanabilirliğine ve ekoturizm etkinlikleri için Yenişarbademli'nin uygun olup olmadığına odaklanılmıştır.

Yenişarbademli, gerek coğrafi şartları, gerekse özel konumundan dolayı çeşitli avantaj ve dezavantajlara sahiptir. Bölgenin kalkınmasında önemli bir araç olabilecek doğa temelli ekoturizmin yörede uygulanabilirliğinin ortaya konması, ilçenin ekonomik gelişimi açısından önemli bir tespit olacaktır. Ayrıca araştırmanın, sürdürülebilir turizm kapsamında doğa koruma çabalarına da katkıda bulunması beklenmektedir.

Bölgede zenginlikleri keşfetmek amacıyla çeşitli gözlemler yapılmış, Yenişarbademli'nin ekoturizm için uygun doğal, tarihi, kültürel kaynakları bizzat yerinde tespit edilerek fotoğraflanmıştır. Ayrıca yöre halkına uygulanan anket verilerine dayalı analizlerle, Yenişarbademli'de mevcut duruma ait bilgiler sunulmuş ve yörenin SWOT Analizi

hazırlanmıştır. Bu noktada araştırma, yöre turizminin gelecekte nasıl gelişebileceğine ilişkin öngörülerde bulunmak ve planlama yapmak açısından önemli bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Turizm planlaması kapsamında özellikle ölkemizde oldukça fazla ihtiyaç duyulan hedef, altyapı, ulaşılabilirlik, turist profili ve mekân analizi gibi konularda önemli bilgiler içeren araştırma, bölgede gelecekte yapılması planlanan yatırımlar ve araştırmalar için değerli ve faydalı bilgi ve bulgular içermektedir.

Yenişarbademli'nin, fiziki ve beşeri özellikler açısından birtakım sınırlılıkları olsa da, bazı alanlarda bunları avantaja dönüştürülebilir potansiyeline sahiptir. İlçenin kalkınmasında yararlanılabilecek araçlardan biri "ekoturizm"dir. Yenişarbademli'nin ekoturizm açısından zengin doğal ve kültürel kaynaklara sahip olduğu görölmektedir. Bu kaynaklardan etkin bir şekilde yararlanma, öncelikle tespit edilmelerini gerektirmektedir. Bu araştırma da dâhil, ilçeye yönelik yapılan tüm kaynak tespit çalışmaları önemlidir. Bu tür çalışmaların yok denecek kadar az olması, araştırmayı daha da değerli kılmaktadır. Çalışmanın bir başka önemli boyutu, ekoturizmi konu edinmesidir. Zira günümüz dünyasında ekoturizm, yükselen bir değer olmaya devam etmekte ve ekoturizm etkinlikleri hızla yaygınlaşmaktadır. Doğal evreye yönelik hedefleri ve yerel kalkınmadaki katkısı düşünöldüğünde, önemi giderek artan ekoturizm potansiyelinin ortaya konması hem literatür ve araştırmacılar, hem de sektör açısından yararlı olacaktır.

Araştırmanın Örnekleme ve Veri Toplama Aracı

Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyelini SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymak üzere yapılan bu araştırma; teorik, uygulamalı, gözlem ve incelemeye dayalı keşifsel bir çalışmadır. Teorik kısım literatürden yararlanılarak hazırlanmıştır. Uygulama kısmında, yöre halkının ve ziyaretçilerin konuya ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla Ocak 2018-Mart 2018 tarih aralığında anket uygulanmış; bölgeye bizzat gidilerek doğal ve kültürel kaynaklar yerinde keşfedilmeye çalışılmıştır. Araştırma sırasında konuyla ilgili Isparta Kültür Turizm Müdürlüğü, Isparta Orman Müdürlüğü, Valilik, Yenişarbademli Belediyesi, Yenişarbademli Meslek Yüksek Okulu, Yenişarbademli Tarım Müdürlüğü gibi kurum ve

kuruluşlar aracılığıyla çeşitli bilgi ve belgelere ulaşılmıştır. Arazi alışmaları sırasında ekoturizm açısından önem taşıyan yerler bizzat fotoğraflanmıştır. Yörede ekoturizm potansiyeli hakkında bilgisi olduğu düşünölen başta Yenişarbademli Belediye Başkanı olmak üzere ilgili kişilerle görüşmeler yapılmıştır. SWOT analizine ilişkin soruların hazırlanmasında, Orhan ve Karahan (2010); Külekçi ve Bulut (2013) ve Kızılaslan ve Ünal (2014)'ın çalışmalarından yararlanılarak sorular, bizzat araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Araştırma kapsamında 127 kişiye anket yapılmıştır. Anketin birinci bölümü katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye ilişkindir ve katılımcılara cinsiyet, memleket, yaş, medeni durum, meslek, eğitim durumu, aylık gelir düzeyine ilişkin 7 soru yöneltilmiştir. Anketin ikinci bölümünde, katılımcıların, evre, doğa ve ekoturizmle ilgili görüşlerini öğrenmek amacıyla 15 soru sorulmuştur. Anketin üçüncü bölümünde, Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelinin SWOT analizi ile belirlenmesine katkı sağlayacak 9 soru sorulmuştur.

Araştırma Alanı: Yenişarbademli

Yenişarbademli, Akdeniz bölgesinde yer alan, Isparta İli'ne bağlı oniki ilçe merkezinden biridir. Beyşehir Gölü'nün batısında Toros dağlarının kuzey uzantısı olan Anamas Dağları ile bütünleşmiştir. Isparta ilinin kuzeydoğusundadır. 2013 nüfus sayımına göre nüfusu 2503 (merkez, 2150; köy 353) kişidir. İlçe denizden 1180 m yüksekliktedir. İl merkezine uzaklığı 105 km olup, belediye imar planına göre yüzölçümü 188,5 km²'dir (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:4). İlçe merkezi Dedegöl Dağı eteklerindedir; ekonomisi, tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Başlıca gelir kaynakları, tarım, hayvancılık, orman işçiliği ve balıkçılıktır. İlçede buğday, arpa, avdar, nohut, fasulye, şekerpancarı, afyon, ayçiçeği, elma, üzüm, armut yetiştirilmekte; koyun, keçi, sığır beslenmektedir. Evlerde halı dokumacılığı yaygındır (www.nkfu.com/yenisarbademli-nerededir erişim tarihi 6.10.2017).

Yenişarbademli, tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Yapılan araştırmalara göre, MÖ 4000 yıllarında Etiler/Hititler; MÖ 1500 yıllarında Frigyalılar; MÖ 800 yıllarında İyonlar; MÖ 600 yıllarında Lidyalılar; MÖ 446 yıllarında Persler; MÖ 190 yıllarında Romalılar; MS 395

yıllarında Bizanslılar yörede egemen olmuşlardır. 1071 Malazgirt zaferinden sonra 1180 yıllarında Selçuklu topraklarına katılmıştır.1235 yılında Anadolu Selçuklu Devletinin yazlık başkenti olmuştur. Zaman içerisinde Osmanlı İmparatorluğu tarafından ele geçirilmiş, 1808 yılında Konya vilayetine bağlı bir kaza olmuştur. 1868’de tımar (yönetimi askere bırakılan yer) olmuştur. 29 Ekim 1923 Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşu ile Isparta ili şarkikaraağaç ilçesine bağlı bir köy; 1954 yılında ise Bademli, Yenice ve Kütler köylerinin birleşimi ile şarkikaraağaç ilçesine bağlı kasaba olmuştur. Yenişarbademli, ilçe statüsünü 1990 yılında kazanmıştır (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:5).

İlçe ve yöresinde 25 civarında ören yeri ile tepeler üzerine kurulmuş çeşitli zamanlara ait kale kalıntıları bulunmaktadır. Bunların başlıcaları, Kestel (küçükkale), Kaledost (geledost), Doğdu, Çataltepe, Asar (kaletepe), Ortatepe, Mandras, Maltepesi, Aktepe (Gavur harmanı)’dir. Psidia bölgesine dâhil olan Yenişarbademli’deki kalıntılar, Roma ve Bizans dönemlerindeki Gorgorum antik kentine ait kalıntılar olarak bilinmektedir (www. ispartalilerderneği.org). Yenişarbademli hükümet konağı meydanında 2010 yılında Belediye Başkanlığı tarafından yaptırılan bir anıt bulunmaktadır. Selçuklu kültür ve sanatının temel figürlerinden, müslüman ve ortadoğu toplumlarında sıkça kullanılmış olan sekiz köşeli yıldız esas alınarak inşa ettirilen anıt üzerinde 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşından (93 harbi) günümüze 163 şehit ve gaip ile 25 resmi gazinin künyeleri yer almaktadır (Özgenç, 2017:13).

Batı Akdeniz Bölgesinde Beyşehir Gölü’nü kuzey ve batısından çevreleyen Kızıldağ Milli Parkı, coğrafi konum olarak Isparta-Konya arasında, şarkikaraağaç-Yenişarbademli-Beyşehir’i kapsayan 59.600 hektarlık alanı kaplamaktadır. Göle bakan yamaçlarda karaçam ve ardıç ormanları ile orta ve batı Torosların 2987 m. yüksekliğiyle zirvesini oluşturan Dedegöl Dağı dikkat çekmektedir. Dağın kuzeydoğusunda keşfi henüz tam olarak yapılmamış, ancak 20 km’den uzun olduğu düşünölen Pınargözü Mağarası, yılın belli dönemlerinde yörüklerin konakladığı Çay Deresi, Sindel, Küre, Karamık, Korkuyu, İncebel ve Malanda yaylaları ile günöbirlik kullanıma uygun Beyşehir Gölü kıyı şeridi, yörenin kaynakları ve turizm değerleri arasındadır.

Kızıldağ Milli Parkında yer alan Pınargözü Mağarası 15.500 m. uzunluğuyla Türkiye’nin en uzun ve 680 m. giriş yüksekliği ile dünyada ilk sırada yer alan mağaradır. Yapılan su analizlerinde direk kaynağından içilebilen sayılı su kaynaklarından biridir. İçinde aktif bir yeraltı deresi bulunan Pınargözü Mağarası’nın sonuna henüz ulaşılammıştır. 2011 yılında Orman ve Su işleri Bakanlığı, Doğa ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yenişarbademli Belediyesi ve Isparta Valiliği ile bir araştırma ekibi oluşturulup geniş çaplı bilimsel çalışmalar başlatılmıştır. Hidrolojik (su), jeolojik (yer) ve speleolojik (mağara) bilimleri açısından yürütölen çalışmalar halen devam etmektedir (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:10). Dedegöl Dağı’nda bulunan Karataş Mağarası, düden konumunda ve bütünüyle fosilleşmiş olup, derinliği -112 m’dir (www.ispartakulturturizm.gov.tr Erişim tarihi 10.10.2017).

Yenişarbademli ve Beyşehir gölü flora açısından zengin olup 213 çeşit endemik bitki tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Beyşehir gölü içerisinde 181 tür su kuşu bulunmaktadır. Kızıldağ Milli Parkı flora ve fauna açısından zengindir. Dedegöl Dağı eteklerinde bulunan Karagöl Gölü, Dedegöl çiçeği, Pınargözü Mağarası, Çaydere akarsuyu, Beyşehir gölü içerisinde bulunan Kilise adası, Mada adası gibi irili ufaklı adalar, Kubad-ı Abad Sarayı ve Kız Kulesi görölmeye değerdir. Alan içerisinde Kızıldağ bölümünde ahşap bungalovlarda konaklama imkânı bulunmaktadır (<http://www.yenisarbademli.gov.tr/tanitim> E.T.10.10.2017).

Fotoğraf 1:Pınargözü Piknik Alanı
(Tatkan Arşivi, 2018)

Fotoğraf 2: Pinargözü Mağarası'nın İçi

Kaynak: Tatkan Arşivi 2018

Kubad-ı Abad Sarayı, Yenişarbademli'ye 3 km uzaklıktadır ve Selçuklu dönemi tek saray yapısı kalıntısı özelliği göstermektedir. Yolculuğu sırasında geğerken burayı gören Alaattin Keykubat, "Cennet ya burasıdır, ya da buranın altıdır" diyerek Yenişarbademli'yi çok beğenmiş ve bir saray yapılmasını buyurmuştur. Kubad-ı Abad Sarayı, Alaattin Keykubat'ın buyruğuyla, 1236'da veziri mimar ve nakkaş Sadeddin Köpek tarafından yaptırılmıştır. Resmî tescili 1949'da gerçekleşmiş; 1965-1966 yıllarındaki kazılarda 5.200 m²'lik alanı kaplayan Selçuklu kenti tümüyle ortaya çıkarılmıştır. Kız Kalesi Adası/Kızlar adası, Kubad-ı Abad'ın 4.5 km kuzeydoğusunda, Konya ili Beyşehir İlçesi Gölyaka Kasabası sınırları içerisinde olup çevresi 270 metredir. Bu tarihi ada, 10'un üzerinde kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır ve kuş gözlemcileri için adayı bir cennete dönüştürmektedir (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:12-13).

Dedegöl Dağının yüksekliği 2998 metredir ve üzerinde 11 ay kar bulunmaktadır. Dedegöl adını, dağın tabanında bulunan bir su kaynağından almaktadır. Dedegöl tepesinin adı, Kartal Pınarı mevkiinde yetişen, endemik bir bitki olan Dedegölü çiçeğinden gelmektedir. Dedegöl tepesi Batı Torosların en büyük tepesidir. Dağ turizmde önemli bir yere sahip olan Dedegöl, tur kayağı (kar üzerinde yapılan kayak) ve trekking yürüyüşlerine olanak sağlamaktadır. Dünya dağcıları yılda bir kere ilçede buluşmaktadır (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:16). Dedegöl Dağı, dağ yürüyüşü, kamp, tırmanma için uygun yer ve imkânlarla sahiptir. Dağın eteğindeki Melikler yaylasında her yıl Mayıs ayında dağcılar

çadır kurarak dağcılık şenliği kapsamında dağın zirvesine tırmanmaktadırlar (www.yenisarbademli.bel.tr. Erişim Tarihi 13.10.2017).

Fotoğraf 3: Dedegöl Dağı'na Melikler Yaylası'ndan Bakış

Kaynak: Tatkan Arşivi, 2018

Karagöl Gölü, Isparta'nın en yüksek dağı olan (2992 m) Dedegöl Dağı'nın doğusunda Kurucuova Sınırları içerisinde 2365 m. yükseklikte 18.500 metrekare büyüklüğünde bir buzul veya krater gölüdür. Jeolojik araştırması bugüne kadar yapılmamıştır (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:8).

Kuzugöbeği Mantarı

Dedegölü Çiçeği

Kara Yosunu

Çiğdem Çiçeği

Fotoğraf 4: İlçede Yetişen Bitki Örnekleri

Kaynak: Yenişarbademli Beld. Resim Arşivi; www.dogalhayat.org; www.haberler.com; Belediye Resim Arşivi

İlçede yetişen Kuzugöbeği Mantarı, Dedegölü Çiçeği, Kara Yosunu, Çiğdem, Karahan Çalışı, Kardelen çiçeği, Gurbet çiçeği ve Ak Meşe, gibi

endemik bitkilerin birçok rahatsızlığa iyi geldiği ifade edilmektedir (www.faydalarizararlari.com Erişim tarihi 13.10.2017).

Isparta İli Yenişarbademli ilçesinde, 7 adet anıt ağaç bulunduğu tespit edilmiştir. Bunlardan biri olan Beyçam, Pınargözü orman içi alanında, Göller Bölgesi'nin en uzun ve en yaşlı karaçamlarından biri olma özelliğini taşımaktadır (Genç ve Güner, 2003:280; www.superhaber.biz Erişim Tarihi 21.10.2017).

Fotoğraf 5: Beyçam Anıt Ağacı

Kaynak: Tatkan Arşivi, 2018

Yenişarbademli'nin, 55 tane tescilli yaylası bulunmaktadır. Çayır yaylası, Senit Alanı yaylası, Velledin yaylası, Melikler yaylası, Malanda yaylası, Kızıl alan yaylası, Körmenlik yaylası, Kara Eğrik yaylası, Alını oluk yaylası bunların başlıcalarıdır. Melikler yaylası Dedegöl Dağı'nın yamaçlarında bulunan kayalık, tırmanışa ve kamp yapmaya uygun ve her mevsim ayrı manzarası olan bir yayladır.1996'dan bu yana Mayıs ayında dünyanın her yerinden gelen dağcılar Melikler Yaylasında Dedegöl Dağı'nın zirvesine çıkmak için toplanmaktadır. Yaylalarda koyun ve keçi beslenmekte ve arıcılık yapılmaktadır (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:19).

Fotoğraf 6: Dedegöl Dağı Etekleri
Kaynak: Tatkan Arşivi, 2018

Fotoğraf 7: Melikler Yaylası Girişi
Kaynak: Tatkan Arşivi, 2018

Yenişarbademli çok çeşitli festival ve etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır. 1996 yılından beri Mayıs ayında dünyanın her yerinden gelen dağcıların toplanıp çadırlar kurduğu dağcılık şenlikleri üç gün sürmektedir (Özgenç, 2017:13). Yine Temmuz aylarında ilçede Gökyüzü Gözlem şenliği yapılmaktadır. Etkinliğin yapıldığı Melikler Yaylası'ndaki "Cennet" adı verilen şenlik alanı 1700 m yüksekliktedir. 2017 yılı Temmuz ayında düzenlenen şenlikte yapılan karanlık ölçümüne göre Yenişarbademli ölçüm yapılan en karanlık yer olarak bulunmuştur (<https://astroturk.net/yenisarbademli-gozlem-senligi> erişim tarihi 10.01.2018). Bunların dışında Yenişarbademli, Pınargözü Kültür şenlikleri, Uluslararası Resim Çalıştayı ve Koleksiyon Sergisi gibi etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Her yıl ilçenin tescil edilmiş 55 yaylasından birinde yapılan Pınargözü Kültür şenlikleri, 3000 den fazla kişiyi ağırlamaktadır. Mahalli

sanatçıların katıldığı, yöresel müzikler ve etkinliklerin yer aldığı şölen, Türkiye'nin her yerinden katılımcılarla gerçekleştirilmektedir (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:20). Yenişarbademli ilçesinde gerçekleştirilen Uluslararası Resim Çalıştayı'nda üretilen resim, seramik ve heykel, el sanatları eserleri Antalya Erdem Beyazıt Kültür Merkezi Fuar alanında, İstanbul Beyoğlu Fransız sokağında ve Isparta merkezinde açılan sergilerle teşhir edilmektedir. Sergiler büyük bir ilgi görmekte ve aynı zamanda da ilçenin, ilin ve ülkenin tanıtımına katkı sağlanmaktadır (www.yenisarbademli.bel.tr/uluslar-arasi-resim-heykel-calistaylari erişim tarihi 29.05.2018). Türkiye ve dünyanın her bölgesinden amatör ve profesyonel resim sanatçıların ağırlayan ve Temmuz 2016 yılında altıncısı düzenlenen çalıştayı resimleri, 12 ülkenin katılımı ile 23 sanatçı tarafından oluşturulan eserlerle Antalya'da sergilenmiştir. Bu etkinlik, Yenişarbademli'nin, özellik ve güzelliklerinin tanıtılması için bir fırsat olmuştur (www.isteisparta.com Erişim Tarihi 29.05.2018). İlçede yapımı tamamlanan 1 mw'lık güneş enerjisi santrali (GES) kurulumuna ilişkin proje ile yapımı devam eden ve modern tekniklerle sulama imkânı sunacak olan Şehit Hüseyin Gökhan Eriç sulama göleti projesi bölge için oldukça önemli projelerdir. Şehrin tüm elektriğini üretecek olan yenilenebilir enerji projesi ile Yenişarbademli'deki doğal ortam korunarak, tüketmeden enerji üretilmeye başlanacaktır. Sulama göleti projesi ise, yedi milyon metreküp su hacmiyle bölgenin tarımsal sulama ihtiyacını kapalı devre sulama sistemiyle yapısal olarak değiştirecek bir projedir. Ayrıca, "Pınar Su" su şişeleme fabrikası da yapımı tamamlanmış durumdadır (Yenişarbademli Belediyesi Yıllık Tanıtım Kitapçığı, 2016:25). Yenişarbademli, tarım ve hayvancılık açısından çeşitli avantajlara sahiptir. İlçenin kapalı bir havzada olması yetişen ürünlerin organik olmasına imkân sağlamaktadır. Elma, ceviz, badem, fındık ve kiraz üretiminin yapıldığı ilçede ürünlerin %80'i birinci sınıf kalitede yetişmektedir (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı,

2016:21). İlçe halkı tarım arazilerinin tamamını kullanamamaktadır. Bu durumun en önemli nedeni sulama suyu sıkıntısıdır. Arazilerin çok hisseli ve parçalı olması ile yaşanan ekonomik zorluklar da tarımsal üretimin az yapılmasına neden olmaktadır (Yenişarbademli Kaymakamlığı Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü Raporu, 2016). Bölgede hayvancılık 1992 yılında sit alanı ilan edilmesi ile yasaklanmıştır. Yenişarbademli belediyesinin çabaları ile 54 yayla 2010 yılında mera kanunu kapsamında tescillendirilmiş, hayvancılığın önü açılmıştır (Özgenç, 2017:15). Beyşehir gölünde yetişen göl balığı, doğal yaşama zarar vermeden olta balıkçılığı ile tutulmaktadır. Özellikle yaylalarda doğal beslenen koyun ve keçi sütü kalitesi çok yüksektir. Arıların endemik dağ çiçeklerinden özümlediği bal Türkiye'nin en kaliteli balları arasında yer almaktadır (Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı, 2016:21).

BULGULAR

Demografik Bulgular

Anket uygulamasına toplamda 127 kişi katılmıştır. Katılımcıların %22,22'si (29 kişi) kadın, %77,78'i (98 kişi) erkektir. Katılımcıların %71,65'i (91 kişi) 18-25 yaş; aralığında; %75,59'u (96 kişi) bekâr; %76,38'i üniversite mezunudur. Buna göre katılımcıların çoğunluğu erkeklerden, 18-25 yaş arasındaki bireylerden, bekâr ve üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Ankete katılanların %62,20'si öğrenci; %25,99'u (memur, işçi, mühendis, şoför, öğretmen, ev hanımı gibi) diğer meslek gruplarındandır. Katılımcıların %62,20'sinin aylık geliri 1500 liradan daha az; %13,39'unun 2500-3500 lira aralığındadır. Katılımcıların %17,32'si Isparta; %16,54'ü Yenişarbademli; %8,66 Antalya; %40,94'ü diğer illerdendir.

Yenişarbademli'nin SWOT Analizi

Araştırmada katılımcılara uygulanan anket verilerine göre ilçenin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlere ilişkin görüşleri aşağıdaki Tabloda özetlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Yenişarbademli'nin SWOT Tablosu

İÇ FAKTÖRLER			
Yenişarbademli'nin Güçlü Yönleri		Yenişarbademli'nin Zayıf Yönleri	
Ormanları ve Yaylaları	%78,74	Merkezi yerlere uzak oluşu	%88,98
Doğal Kaynakları /Pınargözü Mağarası	%75,59	Tanıtım ve reklam yetersizliği	%83,46
Beyşehir Gölü ve balıkçılık	%67,72	Altyapının ihtiyaca cevap verememesi	%83,46
Bozulmamış çevre	%66,93	Eğlence ve AVM olmaması	%81,89
Manzara seyir noktaları, açık ve yeşil alanlar	%62,20	Turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlara sahip olmaması	%76,38
Dağ turizminin yapılabilmesi	%58,27	Turizm bilincinin gelişmemiş oluşu	%71,65
Sahip olduğu kültür ve tabiat varlıkları	%56,69	Sit alanı olması	%66,93
Festivaller/Pınargözü kültür şenlikleri vs	%54,33	Konaklama ihtiyaçlarını karşılayamama	%66,93
İklimi	%52,76	Finansman ihtiyacı	%63,78
Endemik bitki türlerine sahip olması	%47,24	Yetersiz kamu konaklama merkezleri	%59,06
Av turizmi için kaynaklar/Yaban Hayatı	%44,88	Kamu kurumlarında yetersiz kaynak	%58,27
Enerji üretmek için gerekli kaynaklar	%41,73	Özel kurumlarda yetersiz kaynak	%55,12
Fauna gözlemciliğine imkân sunması	%41,73	Siyasi çekişmeler	%54,33
Kuş gözlemciliğinin yapılabilir olması	%39,37		
Bisiklet turizmi için alt yapıya sahip olması	%37,80		
Sahip olduğu tarihi eserler	%37,01		
Botanik turizmüne müsait olması	%35,43		
Turizme yönlendirilebilecek işgücü varlığı	%34,65		
Kamu kurumlarının tanıtım çalışmaları	%30,71		
Yöresel el ve yemek sanatları	%29,92		
DIŞ FAKTÖRLER			
Yenişarbademli İçin Çevresel Fırsatlar		Yenişarbademli İçin Çevresel Tehditler	
Zengin orman kaynaklarının olması	% 77,95	Ekonomik istikrarsızlıklar	%76,38
Doğal alanlarının bozulmamış olması	% 74,80	Ekoturizm kaynaklarının bilinmemesi	%74,80
Üniversite/Yenişarbademli MYO olması	% 70,08	Ekoturizm etkinlikleri için gönüllü azlığı	% 66,93
Dört mevsim farklı aktivitelere olanak vermesi	% 65,35	Paydaşlarla iletişimin zayıf olması	% 65,35
Turizm potansiyelinin yüksek olması	% 55,12	Yakın mesafede/diğer il-ilçe sınırlarında daha cazibeli yerler bulunması	%64,57
Devletin tabiat ve kültür varlıklarının korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri	% 47,24	Çevresel yönetmelikler/sit alanı vs.	% 64,57
Yöre insanının ekoturizmi desteklemesi	% 46,46	Mevsimsel tehditler/Çığ, Sel, Deprem	%56,69
Yöre insanının gelişmelere açık olması	% 45,67		
İnsanların ekoturizm etkinliklerine talebinin artması	% 44,88		
Devletin çevrenin korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri	% 44,88		
Devletin ekoturizm faaliyetlerine öncelik vermesi ve yatırım tahsisleri	% 44,09		

Yenişarbademli'nin Ekoturizm Açısından Önemli Kaynakları

Katılımcıların Yenişarbademli'nin önemli kaynaklarına ilişkin görüşleri Tablo 2'de gösterildiği gibidir.

Tablo 2: Yenişarbademli'nin Önemli Kaynakları

Anılma Adı	f	%	Sıralama
Mağaraları	112	19,18	1
Doğası, ormanları	96	16,44	2
Dağ yürüyüş güzergahları	82	14,04	3
Yaylaları	78	13,36	4
Piknik alanları	75	12,84	5

Endemik bitkiler(Dedegül, mantar vb)	54	9,25	6
Tarihi Eserleri	33	5,65	7
Festivalleri	31	5,31	8
Yemekleri, yöresel lezzetleri	12	2,05	9
Fuar / sergileri	11	1,88	10
n Gözlem Sayısı	127		
* A. Puan Toplam (Σf)	584		

Katılımcılara Yenişarbademli’de ne tür ekoturizm etkinlikleri yapılabileceği sorulmuştur. Katılımcıların görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Yenişarbademli’de Yapılabilecek Etkinlikle

Yenişarbademli’de neler yapılabilir?	f	%	Sıralama
Doğa ve doğa yürüyüşü(Trekking)	98	77,17	1
Yayla Turizmi	86	67,72	2
Milli Park Ziyaretleri	81	63,78	3
Mağara Gezileri / Mağara turizmi	80	62,99	4
Dağ ve kış turizmi	67	52,76	5
Kamp / Karavan Turizmi	59	46,46	6
Bitki inceleme (botanik) turizmi	58	45,67	7
Bisiklet Turları	57	44,88	8
Yaban Hayatı Gözlemciliği-Foto Safari	51	40,16	9
Tarihi Alan Gezileri	51	40,16	
Gökyüzü Bilimi	47	37,01	10
Av turizmi	49	38,58	11
Kuş Gözlemciliği	42	33,07	12
Akarsu turizm	38	29,92	13
Atlı doğa yürüyüşü	31	24,41	14
Festival turizmi	30	23,62	15
Yöresel Lezzetler	29	22,83	16
Gelenek Görenek Tanıtımları	29	22,83	
Görsel Sanatlar	29	22,83	
Yöresel El Sanatları Sergileri	22	17,32	17
* Toplam n Gözlem Sayısı	127		
* Kümülatif f Sayısı	1034		

Yenişarbademli’de turizm faaliyetlerinin canlanması için neler yapılabileceğine ilişkin cevaplar Tablo 4’de görüldüğü gibidir.

Tablo 4: Yenişarbademli’de Turizmin Canlanması İçin Yapılacaklar

Turizmin Canlanması İçin Yapılacaklar	f	ORAN %
Etkinlik	49	72,07
Doğal Gezi	5	7,35
Tanıtım	3	4,41

Konaklama	3	
Alt Yapı Düzenlemesi	2	2,94
Ulaşımın Kolaylaştırılması	2	
Bilinçli Ev Pansiyonculuğu	1	1,47
Maddi Destek	1	
Eğitim Verilmesi	1	
Feribotun Getirilmesi	1	
Toplam	68	

Ekoturizme İlişkin Bulgular

Katılımcıların çevre, doğa ve ekoturizme ilişkin görüşleri Likert Ölçeği tarzında önermelerle sorgulanmıştır. Verilmiş cevaplar Tablo 5’de detaylı bir biçimde verilmiştir.

Tablo 5: Çevre, Doğa ve Ekoturizm İle İlgili Görüşler

Önermeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	N
Ekoturizm, ekonomik turizmdir.	% 12	% 15,2	% 27,2	% 22,4	% 23,2	125
Ekoturizm, ekonomisi deniz - kum - güneş olan turizmdir.	% 15,32	% 27,42	% 23,39	% 21,77	% 12,10	124
Ekoturizm, dağda, ormanda, göl kenarında yapılan turizmdir.	% 9,6	% 24	% 19,2	% 36,8	% 10,4	125
Ekoturizm, çevreye ve yöre kültürüne az zarar veren, kazancı yerel halka kalan turizm türüdür.	% 11,2	% 13,6	% 16	% 38,4	% 20,8	125
Çevrenin mutlaka korunması gerekmektedir.	% 8	% 8	% 5,6	% 35,2	% 43,2	125
Daha pahalı bile olsa genellikle çevreye daha az zarar veren ürünleri tercih ederim.	% 6,4	% 13,6	% 8,8	% 32,8	% 38,4	125
Çevre ile ilgili her türlü faaliyete gönüllü katılmak isterim.	% 13,71	% 9,68	% 12,90	% 44,35	% 19,35	124
Farkındalık oluşturmak için konferanslar ve eğitimler önem arz etmektedir.	% 8,8	% 13,6	% 16	% 42,4	% 19,2	125
Tatil için mekân seçiminde doğa önceliklidir.	% 7,26	% 16,94	% 16,94	% 26,61	% 32,26	124
Çevrenin korunmasında devlet ve özel sektörün desteği çok önemlidir.	% 9,02	% 11,48	% 7,38	% 25,41	% 46,72	122
İlçenin tanıtılması için kamu kurumları elinden geleni yapmaktadır.	% 29,13	% 24,41	% 14,96	% 17,32	% 14,17	127
İlçenin tanıtılması için özel sektör elinden geleni yapmaktadır.	% 36	% 20,8	% 23,2	% 8,8	% 11,2	125
İlçe ekoturizm için uygun bir yapıya sahiptir.	% 12,60	% 18,90	% 13,39	% 29,92	% 25,20	127

Ekoturizm etkinliklerinin ilçeye katkısı olur.	%8,66	%16,54	%18,11	%30,71	%25,98	127
İlçenin temiz ve keşfedilmeye değer bir doğası vardır.	%11,02	%7,87	%9,45	%24,41	%47,24	127

Görüldüğü üzere, “Ekoturizm, çevreye ve yöredeki kültüre az zarar veren ve kazancı yerel halka kalan turizm türüdür” ifadesine katılımcıların, %59,2’si; “Çevrenin mutlaka korunması gerekmektedir” ifadesine %78,4’ü; Daha pahalı bile olsa genellikle çevreye daha az zarar veren ürünleri tercih ederim” önermesine %71,2’si; “Yenişarbademli’nin temiz ve keşfedilmeye değer bir doğası vardır” ifadesine %71,65’i katıldıklarını ifade etmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İstihdam ve gelir artışı sağlaması, yüksek katma değere sahip olması, ödemeler dengesini desteklemesi, altyapı, üstyapı ve diğer sektörlerle olumlu etkilerinin olması gibi nedenlerle özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından turizm ve bilhassa sürdürülebilir turizm etkinlikleri oldukça önemlidir (Özkök, 2006:89). Doğayı koruma, yerel halkın refahını gözetme, çevreye zararı minimize etme ve yöresel kültüre duyarlı olma konularına öncelik veren ekoturizmin, son yıllarda ülke ekonomilerinde önemli bir yer tutmaya başladığı görülmektedir. Geçmişte çok çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış olması nedeniyle ülkemizin tarihi, coğrafik, kültürel, doğal kaynakları, dünya turizm gelirlerinden yüksek oranda pay almasını sağlayabilecek potansiyeldedir. Bu noktada, sahip olunan kaynakların tespiti ve tanıtımı ile geleceğe ilişkin planlama faaliyetleri stratejik öneme sahiptir ve henüz ortaya çıkmamış zenginliklerin tespitine yönelik tüm araştırma ve raporlar oldukça önemlidir.

Yenişarbademli’nin ekoturizm potansiyelini, SWOT Analizi aracılığı ile ortaya koymak üzere yapılan bu çalışmada, ilçenin güçlü ve zayıf yönleri ile dış çevresindeki fırsat ve tehditlerin tespitine çalışılmıştır. Böylece Yenişarbademli’de ekoturizmin uygulanabilirliğine ve potansiyeline ilişkin bilgilere ulaşmak mümkün olmuştur. Bu bilgilerin, ekoturizm planlama çalışmalarına katkı sunması ve geleceğine dair öngöründe bulunmayı kolaylaştırması, etkinliklere vizyon oluşturması beklenmektedir. Planlanan ve düzenlenen etkinliklerin, yörenin ekonomik ve sosyal gelişimine katkı sağlaması, turizm gelirlerinden alınan payı yükseltme hedefi kapsamında Isparta

bölgesi ve özelinde Yenişarbademli’nin tanıtımına destek olması ümit edilmektedir.

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen SWOT analizi sonuçlarına göre; Yenişarbademli’nin güçlü yönleri, ormanları; Melikler Yaylası başta olmak üzere yaylaları, mağaraları ve doğal kaynaklarıdır. Yine, Beyşehir Gölü kıyısında ve bozulmamış çevreye sahip olması, manzara seyir noktaları ile açık ve yeşil alanları en güçlü yönleri arasındadır. Yenişarbademli’nin zayıf yönleri, ilçenin merkezi yerlere uzak olması, tanıtım yetersizliği, altyapının ihtiyaçlara cevap verememesi, eğlence ve alışveriş merkezleri ile turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekânların olmaması, turizm bilincinin yeterince gelişmemiş olmasıdır. Zengin orman kaynakları, bozulmamış doğa ve ilçede Meslek Yüksek Okulu’nun bulunması, dış çevredeki fırsatlardır. Ekonomik istikrarsızlıklar, ilçenin ekoturizm kaynaklarının bilinmemesi ve yakın yerlerde daha cazip mekânların bulunması, çevresel tehditler olarak değerlendirilmiştir.

Yenişarbademli, doğa yürüyüşü, yayla turizmi, milli park ziyaretleri, bozulmamış doğası ve mağara turizmi ile öne çıkmaktadır ve ekoturizm etkinliklerine ev sahipliği yapabilecek potansiyeldedir. İlçede kuş gözlemcilerinin izleme yapabileceği yerler; foto safari meraklıları için inanılmaz manzaraların görüntülenebileceği uygun alanlar; çam ve ardıç ağaçları arasında doğa yürüyüşü parkurları, kaya ve dağ tırmanışları için birçok tepe bulunmaktadır. Dağcıların uğrak yeri olan Dedegöl Dağı her yıl yüzlerce dağcıyı ağırlamakta; Orienteering (doğada yön bulma) aktiviteleriyle harita meraklılarının ilgisini çekmekte; 213 endemik bitki türü ile bitki gözlemcilerinin vazgeçilmezi olmaktadır. Ayrıca, Yenişarbademli Türkiye’nin ve Avrupa’nın en uzun mağarası olan Pınargözü Mağarası ile turizme katkı sağlamaktadır. Her yıl Temmuz ayında düzenlenen Geleneksel Pınargözü Kültür Şenlikleri ile kültürün, gelenek ve göreneklerin gelecek nesillere aktarılması sağlanmaktadır. Bu tür şenlikler, bir taraftan kültür turizminin yaygınlaşmasına, diğer taraftan yörenin ekonomisine katkı yapmaktadır.

Yenişarbademli için en önemli sorun ulaşımdır ve ilçenin yakın merkezlerle olan bağlantılarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Ekoturizm ile ilgili planlama yapılabilmesi için öncelikle Yenişarbademli'nin sahip olduğu tüm zenginliklerinin tespit edilmesi; ekoturizm açısından kapsamlı bir envanterin hazırlanması gerekmektedir. Ekoturizmde önemli bir konu, ekoturizm alanlarının taşıma kapasitesidir. Gerçekleştirilecek etkinliklerde kullanıcı sayılarının, alanın kapasitesine göre belirlenmesi önemli ve gereklidir. Kaynakların korunması ve etkinliğinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Kullanım kapasitelerinin aşılması ve yanlış yer seçimleri, kaynakların korunmasını ve devamlılığını olumsuz yönde etkileyebilecektir. Bu konuda özel koruma hükümleri geliştirilmelidir. Yörede yaşayanlar dikkate alınmalı, yaşam biçimleri, gelenekleri, kazançları gözetilerek, mağdur edilmeden ve göç etmeye zorlanmadan koruma-kullanma dengesi oluşturulmalı; yöre halkı ekoturizm konusunda bilinçlendirilmeli ve eğitilmelidir.

Yenişarbademli ilçesi ve yakın çevresinde alt ve üst yapı, yol, drenaj gibi yapı sorunlarının doğal çevreyi bozmadan giderilmesi gerekmektedir. Ev pansiyonculuğu, küçük günöbirlik konaklama işletmeciliği yapılabilmesi için yerel halk teşvik edilmeli ve gerektiğinde kredi ile desteklenmelidir. Yenişarbademli halkının işsizlik ve bundan kaynaklanan göç sorunu da dikkate alındığında, istihdamı arttırmaya yönelik adımların ilçe açısından ne denli önemli olduğu ortadadır. Özellikle son yıllarda kitle turizminin yerini alternatif turizmin almasıyla, turizm acentelerinin Yenişarbademli gibi keşfedilmemiş destinasyonları fark etmeleri ve tercih etmeleri, önemli bir çevresel fırsat olarak değerlendirilebilir. İlçede ekoturizm etkinliklerinin ve bunların gerçekleştirileceği alanların belirlenmesinde turizm şirketleri, acenteler, yöre halkı, kamu yöneticileri ve üniversiteler işbirliği yapmalıdır. Yöresel el sanatları, müzik, giyim-kuşam ve yöresel yemekler ekoturizm aktivitelerinde ve tanıtım faaliyetlerinde kullanılacak önemli değerlerdir. Üretilen sera ürünleri, sebze, meyve, pekmez gibi ürünler hane halkları için ek bir kaynak olacak; ekoturizmin amaçlarından biri olan yöre halkının kazanç sağlaması gerçekleşmiş olacaktır. Böylece ilçede ekonomik sorunlar minimize edilebilecek, birey başına gelir seviyesinin yükselmesi mümkün

olabilecek; hatta dışarıya göç önlenebilecektir. Son verilere göre ilçe ve ilçeye bağlı köy nüfusunda azalma meydana gelmiştir. Bunun en önemli nedeni, üniversite mezunlarına iş imkânının olmamasıdır. Ayrıca bölge üzerinde doğal ve kültürel zenginliklere ait veri bankası oluşturulmalı, ulusal ve uluslararası basında bölgenin tanıtımına ağırlık verilmelidir. Markalaşma alışmaları tüm paydaşlar tarafından desteklenmeli; yöreyi tanıtan broşürler çoğaltılarak dağıtımı mümkün olduğunca geniş alanlara yapılmalıdır.

İlçenin ekosistemi içerisinde yaşayan yabani hayvanların ve özellikle kuş türlerinin belirlenmesi, bunların göç yolları üzerinde olan Yenişarbademli'nin öneminin anlaşılmasına büyük fayda sağlayacak; hatta ilçenin, dünyada kuş gözlemciliği turizminin (ornito) önemli noktalarından birisi haline gelmesine zemin hazırlayabilecektir. Böyle bir doğa olayına katılacak turistlerin ilçenin ekonomisine ve tanıtımına katkısı tartışılmazdır.

Beyšehir Gölü'nün orman içi sahasında bisiklet turları, yürüyüş, kamp-karavan, çadır turizmi ve yerel şenlikler gibi eğlenceye yönelik aktiviteler düzenlenerek Isparta ve çevre illerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bölgeye gelmesi sağlanabilir ki bu, ekonomik canlanmaya neden olacaktır. Ekoturizm etkinlikleri konusunda öğrenci, halk ve ziyaretçilere farkındalık kazandırılabilir; bu etkinliklerin önemi vurgulanabilir ve gelecek nesillere güzel bir doğanın bırakılması konusunda bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

Yenişarbademli açısından ortaya çıkan fırsatların en iyi şekilde değerlendirilmesi için iyi bir eylem planının hazırlanması, bir koordinasyon kurulunun kurulması, uzun dönemli stratejilerin belirlenmesi ve gerekli bütçenin kamu veya özel sektör tarafından tahsis edilmesi gerekmektedir. İlçeye yönelik turizm/ekoturizm projelerinin ve yatırımlarının Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Yenişarbademli ile ilgili önerilerin gerçekleşebilmesi için ekoturizm alanında uzman birey ve kurulların sorumluluk üstlenmesini gerektirmektedir. Bu konuda tüm paydaşlardan destek alınmalı; üniversiteler üzerine düşeni yapmalıdır.

Sonuç olarak, bu araştırmada elde edilen bulgulara göre Yenişarbademli, sahip olduğu doğal

güzellikleri ve kültürel mirasıyla ekoturizme ev sahipliği yapabilecek potansiyelindedir. Ormanları, yaylaları, doğal kaynakları, dağ turizmi, kuş gözlemciliği, botanik turizmi, seyir noktaları, ilçenin ekoturizm açısından ne denli zengin kaynaklara sahip olduğunun kanıtıdır. Ekoturizm etkinliklerinin bölgede amacına uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için öncelikle kaynak envanterinin tespiti, üst ve alt yapının hazır hale getirilmesi, yoğun reklam ve tanıtım faaliyetlerine girişilmesi gerekmektedir. Bunların gerçekleştirilmesi için tüm paydaşların işbirliği içerisinde hareket etmesi zorunludur.

KAYNAKÇA

Aldebert, B. ; Dang, R.J.; Longhi, C. (2011). İnnovation in the Tourism İndustry: The Case Of Tourism. *Tourism Management*, 32, pp.1204-1300.

Aydın, O. (2012). Türkiye’de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23): 91-96.

Berber, ř. (2003). Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 9: 205-221.

Birdir, K. & Karakan, H. İ. (2015). Gaziantep İlinin Turizm Açısından SWOT Analizi ve Turizmin Geliştirmesine Yönelik Öneriler.Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi. 13(1). 77-92.

Blamey, R. K.(2001).Principles of ecotourism. *The encyclopedia of ecotourism*. 2001.pp. 5-22.

Clarke, J. (2010). *A Synthesis of Activity Towards The Implementation of Sustainable Tourism: Ecotourism in a Different Context*. Journal of Sustainable Tourism. School of Business, Oxford Brooks University, pp. 57-59.

Dyson, R. G. (2004). Strategic development and SWOT Analysis at the University of Warwick, *European Journal of Operational Research* 152, 631-640.

Fennel, D. A. (2007). *Ecotourism*. Third Edition. Routledge. London and New York. file:///C:/Users/user/Downloads/9780203939581_googlepreview.pdf. Erişim Tarihi 31.3.2019.

Firth, T. & Hing, N. (1999). Backpacker hostels and their guests: Attitudes and behaviours relating to sustainable tourism. *Tourism Management*, 20(2), 251-254.

Genç, M., Güner, T. (2003). Göller Bölgesi’nin Anıt Ağaçları, Isparta Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü.

Goodwin, H. (1996). In pursuit of ecotourism. *Biodiversity & Conservation*, 5(3): 277-291.

GORANCZEWSKI, B.& PUCIATO, D. (2010). Swot Analysis in the Formulation of Tourism Development Strategies for Destinations, 20(2), 45-53.

GÖSSLING, S. HANSSON, Borgström, C., Horstmeier, O. SAGGEL, S. (2002), “Ecological Footprint Analysis As A Tool To Assess Tourism Sustainability”, *Ecological Economics*, pp:199-211, Elsevier Science Ltd.

Greenwood, J.B. (2006). *Sustainable Development in a Tourism Destination Context: A Plimsoll Model of Sustainability In Tyrell County*.Unpublished Ph.D.Thesis, Graduate

Hay, G. J. & Castilla, G. (2006). Object-Based Image Analysis: Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats (SWOT). Proc. 1st Int. Conf. OBIA.

Honey, M. (2008). *Ecotourism and sustainable development: Who owns paradise?*. Island Press.

Hussey, D. (2002). Company Analysis: Determining Strategic Capability, Stretegic Change, John Wiley&Sons, Ltd., 11, 43-52.

Joshi, V. K., & Luka, R. (2011). Ecotourism regions of Chhattisgarh and its effect on wildlife. *Journal of Experimental Sciences*. 2(10): 55-57.

Kamacı, S. (2015). Hakkâri İlinde Ekoturizm Olanaklarının Araştırılması, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Karadeniz, E.; Kandır, S. Y.& Önal, Y. B. (2007). Seçilmiş Paydaşların SWOT Yöntemiyle Türk Turizm Yatırımlarını Değerlendirmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 195-205.

Kızılaslan, N. ve Ünal, T. (2014). Tokat İlinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve SWOT analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (9), 45-61.

Koncul, N. (2007). Environmental Issues and Tourism, *Ekon. Misao Praksa DBK*. 2:157-160.

Kozak, N., Kozak, A. M.&Kozak, M. (2001). *Genel Turizm: İlkeler, Kavramlar*. (5. Baskı). Ankara. Detay Yayıncılık.

- Kozak, N. (2012). Genel Turizm Bilgisi, Birinci Baskı, Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Külekçi, E. A. ve Bulut, Y. (2013). Erzurum İli Oltu İlçesi Ve Yakın Çevresi Ekoturizm Potansiyelinin SWOT Analiz Yöntemi İle Belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1-12.
- Kuter, N. ve Ünal, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik Ve Sosyo-Kültürel Etkileri, Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 9(2): 146-156.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*. Bursa: Ekin Yayınları.
- Leung, Y., Marion, J. L., & Farrell, T. A. (2001). The role of recreation ecology in sustainable tourism and ecotourism. *Tourism, recreation and sustainability: Linking culture and the environment*, 21-39.
- Nişancı, Z. N., & Haznedar, H. A. (2017). A Research Towards Determining The Ecotourism And Eco-Entrepreneurship Potential Of Nazarköy. *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*, 7(3-4): 15-41.
- Orhan, T. ve Karahan, F. (2010). Uzundere ilçesi ve yakın çevresinin ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 11 (1):27-42.
- Oxford Student's Dictionary (2007).Oxford University Press. Edited by:Alison Waters.
- Özgenç, D.B.(2017). Saklı Cennet Yenişarbademli. Belediye Başkanı Mustafa Erdem ile röportaj. Akdeniz Bülten Dergisi. <http://www.akdenizbulten.com/sakli-cennet-yenisarbademli/20807/> Erişim Tarihi: 13 Şubat 2018.
- Özkök, F. (2006). Yoksulluğun Azaltılmasında Turizmin Yeri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 85-98.
- Rahemtulla, Y.& Wellstead, A. (1999).Ecotourism in the Foothills Models Forest. Report.January 1999.
- Rahemtulla, Y. G., & Wellstead, A. M. (2001). *Ecotourism: understanding competing expert and academic definitions* (Vol. 380).
- Scheyvens, R. (1999). Ecotourism and the Empowerment of Local Communities, *Tourism Management*, 20(2): 245-249.
- Simoneaux, S. L. &Stroud, C. L. (2011). SWOT Analysis: The Annual Check-up for a Business. *Journal of Pension Benefits: Issues in Administration*, 18(3), 75-78.
- Sirakaya, E. Sasidharan, V. & Sönmez, S.(1999). Redefining Ecotourism: The Need for a Supply-Side View, *Journal of Travel Research*, 38(2): 168-172.
- Stone, M. J.(2002). Ecotourism&Community Development: Case Studies From Hainan, China, Master Thesis, university of Waterloo.
- Stronza, A. (2001). Anthropology of Tourism: Forging New Ground for Ecotourism and Other Alternatives, *Annual Review of Anthropology*, 30(1): 261-283.
- The International Ecotourism Society (TIES) <https://ecotourism.org/ties-overview/18.6.2020>
- The International Ecotourism Society(TIES) <https://ecotourism.org/what-is-ecotourism/#:~:text=Ecotourism%20is%20about%20uniting%20conservation,%2C%20behavioral%2C%20and%20psychological%20impacts./18.6.2020>
- The World Tourism Organization (UNWTO). <https://www.unwto.org/why-tourism> 18.6.2020
- Tutar, E. (1998). Ekoturizm-Göksu Deltası Uygulamaları ve Eğirdir Gölünde Ekoturizm Olanakları, I. Ulusal Turizm Sempozyumu, 17-19 Eylül, SDÜ Basımevi, Isparta
- Türkiye Turizm Stratejisi, 2023. (2007). Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Ülgen, H.& Mirze, S. K.(2004). İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayınları, İstanbul.
- Wall, G. (1997). Is ecotourism sustainable?. *Environmental management*, 21(4), 483-491. https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=Ecotourism&btnG= 18.6.2020
- Wearing, S., & Neil, J. (2009). *Ecotourism: impacts, potentials and possibilities?*. Routledge.
- Weaver, D. B. (1999). Magnitude of ecotourism in Costa Rica and Kenya. *Annals of tourism research*, 26(4), 792-816.
- Weihrich, H. (1982). The TOWS matrix—A tool for situational analysis. *Long range planning*, 15(2), 54-66.
- Wood, M. (2002). *Ecotourism: Principles, practices and policies for sustainability*. UNEP.

- Yenişarbademli Kaymakamlığı Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü Raporu. (2016). <http://www.dogalhayat.org> erişim tarihi 13.10.2017
- Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı. (2016). <http://www.superhaber.biz> erişim tarihi 21.10.2017
- Yenişarbademli Belediyesi Resim Arşivi <https://astroturk.net/yenisarbademli-gozlem-senligi> erişim tarihi 10.01.2018
- <http://www.nkfu.com/yenisarbademli-nerededir/> erişim tarihi 6.10.2017
- <http://www.ispartalilerdernegi.org/> erişim tarihi 7.10.2017
- <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr> erişim tarihi 10.10.2017
- <http://www.yenisarbademli.gov.tr> erişim tarihi 6.10.2017
- <http://www.yenisarbademli.bel.tr> erişim tarihi 13.10.2017
- <http://www.faydalarizararlari.com> erişim tarihi 13.10.2017
- www.yenisarbademli.bel.tr/uluslar-arasi-resim-heykel-calistaylari erişim tarihi 29.05.2018
- <http://www.isteisparta.com> erişim tarihi 29.05.2018
- <http://www.yenisarbademli.gov.tr/tanitim> 10.10.2017
- <https://www.haberler.com/isparta-da-yeni-bir-karayosunu-turu-kesfedildi-5305568-haberi/> Eriş.Tarihi 20.10.2017